

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen vuonna 2024

YMPTERJA 10.03.2025 § 5
204/00.02.09/2025

Ympäristöterveysjohtaja

Valvontasuunnitelman päivitys vuodelle 2024 on hyväksytty Sotkamon kunnan ympäristöterveysjaostossa 18.12.2023 § 58. Valvontasuunnitelma on laadittu siten, että se sisältää terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkalain sekä eläinlääkintähuoltolain mukaiset toimialat.

Valvontasuunnitelman toteutuminen arvioidaan suunnitelmapuotta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Toteutumisen arviointia hyödynnetään valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Arviointi tehdään seuraavien asioiden osalta:

1. tarkastusten määrä
2. tarkastusten kattavuus
3. näytteiden määrä
4. valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen
5. voimavarat
6. toiminnan kehittämistarpeet
7. tehdyt arviointi- ja ohjauskäynnit

Valtakunnallisissa toimialakohtaisissa valvontaohjelmissa on annettu toimialoittain tarkempia ohjeita arvioinnin sisällöstä.

Tiedot kunnan tekemästä valvonnasta kerätään pääsääntöisesti reaaliaikaisesti keskusviranomaisen määräämällä sähköisellä tietojenkeräysmenetelmällä (VATI). Aluehallintovirasto saa tiedot valvontasuunnitelman mukaisista toimista sähköisenä.

Toteumaraportissa on kerrottu toimialakohtaisten suunnitelmien toteutuminen. Toimialakohtaisesti on tarkasteltu valvonnan kattavuutta toteutuneiden tarkastusten määrän ja näytteenoton perusteella. Lisäksi arvioidaan sitä, onko valvonta toteutunut valittujen painopistealueiden mukaisesti, kuinka valvontaan käytetty aika on toteutunut suunniteltuun nähden sekä tarkastellaan kohteissa esiin tulleiden epäkohtien määrää, laatua ja valvontaviranomaisen toimenpiteitä epäkohtien korjaamiseksi. Toimialakohtaisen arvioinnin jälkeen arvioidaan valvonnan voimavarojen jakautumista suunnitelman mukaiseen ja muuhun valvontaan sekä voimavarojen riittävyttä suhteessa tarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan. Lisäksi arvioidaan syitä ja perusteluja, mikä on vaikuttanut toteutumatta jääneisiin tavoitteisiin ja luetellaan vaadittavat toimenpiteet, joiden avulla tavoitteet toteutuisivat jatkossa. Raportissa on tiedot valvonnasta kertyneistä tuloista ja niiden kohdentumisesta.

Terveysvalvonnan tarkastuksia tehtiin yhteensä 324 kpl, joista 87 % (281 kpl) oli suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksia. Tarkastuksia tehtiin eniten elintarvikevalvonnassa, sitten terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnassa.

Vuoden 2024 suunnitelmassa on huomioitu valtakunnallinen riskiluokitus. Suunnitelmaan tehtiin valvontakohdekohtainen riskinarviointi, jonka perusteella määräytyi tarkastusten määrä. Tuloksia verrataan näin saatuun tarkastusten tavoitemäärään. Riskiluokituksessa ja tarkastustiheyden määrittelyssä on noudatettu keskusvirastojen ohjeita.

Suunnitelman 2024 mukaan ympäristöterveyspalveluiden toiminta-alueella olisi pitänyt tehdä 628 suunnitelmallista tarkastusta. Tähän nähden toteuma oli 45 %. Näytteenotto tapahtui suunnitelman mukaisesti. Elintarvikevalvonnassa otettiin ruokamyrkytyspäilyihin ja asiakasvalituksiin liittyviä näytteitä. Terveysuojelussa näytteitä otettiin 201 kpl. Suunnitelmallisesta valvonnasta kertyi tuloja 197965 euroa. Tähän sisältyy 153700 vuosimaksuja. Muusta valvonnasta tuloja kertyi 20351 euroa. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja ja turvataan nykyiset resurssit.

Suunnitelman toteutumiseen vaikuttivat mm. seuraavat asiat:

- Muu kuin suunnitelmallisen valvonnan vaatima työpanos. Muu valvonta vie työaikaa enemmän kuin suunnitelmallinen valvonta (mm. lausunnot, neuvottelut viranomaisten kanssa, ilmoitusten ja hakemusten käsittely, näytteenotto, tarkastukset asuinhuoneistoissa ja muissa kohteissa). Elinympäristön terveyden edistämiseen liittyvään viranomaistyöhön mm. lausuntoihin käytettiin 1 htv. Vuonna 2024 muu kuin suunnitelmallisen valvonnan osuus valvontaan käytetystä ajasta oli 54 %. Työpanosta on suunnattu mm. häiriötilanne- ja valmiussuunnitelman sekä uuden laatujärjestelmätyön käynnistäminen. Osallistuttiin ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen tietojärjestelmän (VATI) käyttöönoton kehittämiseen.
- Resurssien vähyys. Työaikaa käytettiin suunnitelmalliseen valvontaan 0,73 htv suunniteltua vähemmän. Tämä johtui mm. täyttämättä olevasta virasta (yht. 1 htv).
- Uusien työntekijöiden perehdyttäminen on vienyt aikaa.

Eläinlääkintähuollon tulosityksikössä eläinlääkärikäyntejä ja pieneläinklinikkavastaanotokäyntejä v. 2024 aikana oli 16073 kpl, joista 14399 kpl tehtiin virka-aikana ja 1674 kpl päivystysaikana. Käyntimäärät laskivat yhteensä noin 3 % edellisestä vuodesta. Vertailukelpoinen käyntimäärä ilman Puolangan vuoden 2023 käyntejä pysyi ennallaan.

Tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluita on ollut saatavilla ja terveysvalvontaohjelmat ovat toteutuneet suunnitellusti. Lisäksi

eläinlääkintähuollossa tehtiin eläintauti- ja sivutuotevalvontaa sekä vierasainevalvontaa eläintenpitopaikoissa.

Eläinsuojeluvalvontakäyntien määrä nousi 32 % edellisestä vuodesta. Yhteensä eläinsuojelutarkastuksia 173 kpl, joista epäilyyn perustuvia tarkastuksia ja niihin liittyviä uusintatarkastuksia oli 156 kpl. Epäilyyn perustuvista tarkastuksista 85 % kohdistui seura- ja harrastuseläimiin. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset pystyttiin tekemään kohtuullisessa ajassa ilmoituksen saannista.

Puolangalta siirtynyt praktikkoeläinlääkäriin virka saatiin täytettyä vuoden aikana Kuhmoon. Myös pieneläinhoitajien määrää lisättiin kahdella (Sotkamoon toinen hoitaja ja Kuhmoon uusi hoitajan toimi). Toinen valvontaeläinlääkäri aloitti virassaan vuoden 2024 alusta. Praktikkoeläinlääkäreiden sijaisia oli vaikeuksia saada kesälomia lukuun ottamatta erityisesti lyhyisiin poissaoloihin, mutta eläinlääkintähuollon palvelut saatiin kuitenkin pääosin toteutettua valtakunnallisen ja oman suunnitelman mukaisesti. Vuoden aikana jatkettiin ympäristöterveysjaoston kanssa yhteistyössä laaditun eläinlääkintähuollon kehittämishjelman toimeenpanoa.

Raportti valvontasuunnitelman toteutumisesta on liitteenä.

Lisätietoja asiasta antaa ympäristöterveysjohtaja Päivi Nykänen, puh. 044 710 0830 sähköpostitse etunimi.sukunimi@sotkamo.fi

Ympäristöterveysjohtaja
Ehdotus

Ympäristöterveysjaosto merkitsee tiedoksi Kainuun ympäristöterveyspalveluiden ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumista vuonna 2024 koskevan raportin.

Ympäristöterveysjaosto
Päätös

Ympäristöterveysjaosto merkitsi tiedoksi Kainuun ympäristöterveyspalveluiden valvontasuunnitelman toteutumista vuonna 2024 koskevan raportin.